

CAUSES I CONSEQÜÈNCIES DELS USOS LINGÜÍSTICS DELS JOVES D'UN INSTITUT DE LA CATALUNYA CENTRAL

Treball de Final de Màster universitari en Formació
del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació
Professional i Ensenyaments d'Idiomes (especialitat de Llengua i Literatura
Catalanes)

Meritxell Berenguer Casals
Curs 2021-2022
Llorenç Comajoan Colomé
Vic - Juny 2022

AGRAÏMENTS

A la direcció i professorat de l'institut Quercus, per la confiança i permís per accedir al centre i passar l'enquesta de l'estudi entre els alumnes de tercer.

A Llorenç Comajoan Colomé, pels consells, correccions i guiatge.

A Sandra García Pérez, per l'ajuda en l'abocament i extracció de dades de l'enquesta i, per descomptat, pel suport incondicional.

Als alumnes de tercer d'ESO del Quercus, per dedicar el seu temps a respondre l'enquesta i rebre'm amb tant entusiasme.

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	1
OBJECTIUS I PREGUNTES DE RECERCA.....	1
SITUACIÓ DEL CATALÀ A CATALUNYA.....	2
LA SITUACIÓ DEL CATALÀ ALS CENTRES D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA	4
POSSIBLES CAUSES DE LA DISMINUCIÓ DE L'ÚS DEL CATALÀ ENTRE ELS JOVES	6
METODOLOGIA	8
METODOLOGIA GENERAL	8
PARTICIPANTS	9
DISSENY DE L'ENQUESTA	9
PROCÉS DE RECOLLIDA DE DADES.....	10
ANÀLISI DE DADES.....	11
RESULTATS	11
DADES BIOGRÀFIQUES	11
USOS LINGÜÍSTICS.....	12
PERCEPCIONS SOBRE "POSA'T EN SITUACIÓ"	15
ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES	16
OPINIÓ DELS PARTICIPANTS RESPECTE L'ÚS DEL CATALÀ I EL CASTELLÀ AL CENTRE.	17
DISCUSSIÓ	19
CONCLUSIONS.....	26
BIBLIOGRAFIA.....	28
ANNEXOS.....	29
ANNEX 1. ENQUESTA.....	29

Resum del treball

El present treball té com a objectius investigar els hàbits lingüístics dels estudiants de tercer d'ESO d'un centre de la Catalunya Central i determinar-ne els factors que els condicionen. A més, també pretén esbrinar l'actitud lingüística de l'alumnat vers la llengua catalana i la matèria de català i, posteriorment, comprovar si els hàbits i actituds lingüístiques dels alumnes i el seu entorn tenen algun tipus d'incidència en l'ús que fan del català.

Aquestes investigacions s'han dut a terme a través d'una metodologia quantitativa, mitjançant un qüestionari que ens ha permès definir els perfils de l'alumnat de tercer d'ESO del centre, els seus hàbits lingüístics i actituds lingüístiques. Els resultats de l'enquesta han mostrat que els joves enquestats es relacionen majoritàriament en castellà, tant dins com fora del centre, i que fins i tot combinen el català i el castellà per comunicar-se amb els professors dins l'aula. Al centre, doncs, hi ha una situació de bilingüisme asimètric i, malgrat que, per ara, la situació del català no és crítica, cal parar-hi compte perquè no es compleixen els objectius del model educatiu de conjunció lingüística en català i això, a la llarga, sí que pot tenir afectacions en la promoció de l'ús del català entre els joves i, consegüentment, en la vitalitat d'aquesta llengua.

Paraules clau: Hàbits lingüístics, actituds lingüístiques, bilingüisme, llengua vehicular, model de conjunció lingüística

Abstract

This study aims at examining the linguistic habits of third grade students in a Compulsory Secondary Education centre in central Catalonia, so as to define the causes which determine their linguistic habits. It also has the objective of finding out the students' linguistic attitude towards Catalan language and the subject of Catalan and, subsequently, to check whether the linguistic habits and attitudes of the students and their environment have any kind of impact on the use they make of Catalan.

These investigations were made through a quantitative methodology, using a questionnaire which has allowed us to define third grade students' profiles, and their linguistic habits and attitudes. The questionnaire results showed that students communicate with each other, mostly, in Spanish, both inside and outside the school, and even they combine Catalan and Spanish when they want to communicate with teachers inside the classroom. So, in the centre there's an asymmetric bilingualism and, even though the situation of Catalan language is not critic, we need to pay attention to it because the objectives of the educational model of linguistic conjunction in Catalan are not being accomplished, and this, in the future, can have a negative effect when promoting the use of the language between young people and, consequently, the vitality of Catalan language.

Key words: linguistic habits, linguistic attitudes, bilingualism, lingua franca, model of linguistic conjunction

INTRODUCCIÓ

Les darreres notícies que han aparegut als mitjans de comunicació relacionades amb el català no són gaire optimistes pel que fa a la vitalitat de la llengua. Diversos estudis han confirmat que el col·lectiu juvenil és un dels que tendeix més a reduir l'ús del català i substituir-lo pel castellà.

Els joves són imprescindibles per tal d'assegurar la continuïtat de la llengua catalana, ja que l'ús que en facin en el futur serà clau per mantenir-ne la vitalitat i per assegurar-ne la transmissió a la resta de generacions. Això fa que esdevinguin un col·lectiu en el punt de mira i que creixi l'interès a estudiar-ne els usos lingüístics per tal d'entendre la disminució d'ús del català. Conèixer aquests usos permetrà determinar un seguit de factors que els condicionen i això facilitarà la cerca de solucions a aquesta situació en estudis posteriors.

En aquest estudi, doncs, s'investigarà quina és la situació del català a Catalunya i als centres educatius de secundària. Després, es compararà aquesta situació global amb la d'un centre escollit per a la investigació. Finalment, s'exposaran un seguit de conclusions extretes dels resultats de l'estudi, en què es veuran quines causes influeixen els usos lingüístics dels joves, i si els seus hàbits i actituds incideixen en l'ús que fan de la llengua catalana.

OBJECTIUS I PREGUNTES DE RECERCA

Aquest treball pretén estudiar els usos lingüístics dels alumnes de 3r d'ESO d'un institut de Sant Joan de Vilatorrada (Bages): l'institut Quercus.

Els objectius són els següents: descobrir els hàbits lingüístics dels alumnes del centre; esbrinar quina actitud tenen vers la llengua catalana i la matèria de català; i comprovar si els hàbits lingüístics i actituds lingüístiques de l'alumnat i l'entorn afecten l'ús que fan els joves de la llengua catalana.

Com a preguntes de recerca es plantegen les següents:

1. En quina situació sociolingüística es troba el català entre l'alumnat de tercer d'ESO de l'institut Quercus?
2. L'actitud dels alumnes cap al català i la matèria de català influeix en l'ús que fan d'aquesta llengua?
3. La vitalitat d'una llengua a les xarxes socials i mitjans audiovisuals influeix en la predisposició dels adolescents a aprendre-la i utilitzar-la?

SITUACIÓ DEL CATALÀ A CATALUNYA

L'Informe de política lingüística de l'any 2019, dut a terme per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, constata que el català ha crescut en alguns àmbits, però en d'altres encara hi té una presència minsa o que va en retrocés. Segons aquest informe (DGPL, 2021), el 94,4% de la població de Catalunya entén el català, el 85,5% el sap llegir, el 81,2% el sap parlar i el 65,3% el sap escriure.

Respecte als usos lingüístics segons l'edat, notem que els més joves són el grup que més utilitza el català (taula 1). Això es deu molt probablement a l'assistència a centres educatius, ja que la llengua vehicular als centres és el català. Cal destacar, però, que el 32,7% l'utilitza poc. Si ens fixem en les altres franges d'edat, els percentatges de persones que utilitzen el català diàriament van disminuint perquè pertanyen a individus que generalment no estudien. De tota manera, augmenta el nombre de persones que l'utilitzen amb més freqüència. Si ens fixem en el col·lectiu de més edat, veurem que els percentatges contrasten amb la resta: dominen els de les persones que utilitzen el català amb molta freqüència i els que no l'utilitzen mai. Podríem concloure que aquest grup d'edat es divideix en les persones que no saben català perquè no han estat escolaritzades en aquesta llengua i les persones que saben català i l'utilitzen perquè és la seva llengua inicial, encara que no hagin estat escolaritzades en català. A la taula 1, la primera columna ens indica el percentatge de persones que utilitzen el català en algun moment del dia. La resta mostren amb quina freqüència l'utilitzen. Hi manquen les columnes "l'utilitzen força" i "l'utilitzen mitjanament".

Taula 1. Ús del català en algun moment del dia per grups d'edat, 2018

Grups d'edat	L'utilitzen	L'utilitzen molt	L'utilitzen poc	No l'utilitzen mai
15-29 anys	85,9%	11,8%	32,7%	14,1%
30-44 anys	77,4%	11,7%	29,9%	22,6%
45-65 anys	75,7%	18,8%	23,5%	24,3%
+ 65 anys	68,7%	31,7%	14,5%	31,3%
Total	76,4%	18,5%	24,9%	23,6%

Nota. Adaptat de "Informe de política lingüística 2019", 2021, p. 23. DGPL. Departament de cultura.

Les dades són més determinants respecte al lloc de naixement. Mentre que el 94% de les persones nascudes a Catalunya utilitzen el català en algun moment del dia, els percentatges de les persones que no hi han nascut es redueixen gairebé a la meitat (taula 2).

Destaquen les dades de la columna “l’usa molt”, ja que són força baixes. I també cal notar que la meitat de persones, ja siguin nascudes a la resta de l’Estat o a l’estranger, no utilitzen mai el català. La taula 2 dona evidències que la majoria de persones immigrants no integren el català en la seva vida quotidiana.

Taula 2. Freqüència d’ús del català segons el lloc de naixement, 2018

Lloc de naixement	L’usa molt	L’usa força	L’usa mitjanament	L’usa poc	No l’usa mai
Catalunya	29,1%	25,4%	18,9%	20,6%	6%
Resta de l’Estat	4,8%	7,4%	12,7%	27,9%	47,2%
Estranger	1,3%	4,9%	8,1%	34,2%	51,4%

Nota. Adaptat de “Informe de política lingüística 2019”, 2021, p. 24. DGPL. Departament de cultura.

Respecte als usos lingüístics en l’àmbit personal, la població catalana fa un ús força bilingüe (català i castellà compartits) a l’hora de relacionar-se fora de casa (taula 3). Cal destacar, però, que en tots els àmbits l’ús exclusiu del castellà supera l’ús del català. En l’únic àmbit que ambdues llengües estan força igualades és en les relacions amb companys d’estudi. De nou, notem l’impacte dels centres educatius en la normalització lingüística del català. En els àmbits on potser el català es veu més reduït és en el cas de la interacció entre amics, veïns i en la missatgeria mòbil. Pel que fa a la llar, els usos exclusius de català i castellà guanyen terreny i perd punts l’ús compartit. A la taula 3 hi apareixen els percentatges d’ús exclusiu de català i castellà i els d’ús compartit entre ambdues llengües en diversos àmbits personals. La columna d’ús compartit inclou els percentatges “s’usa més català que castellà”, “s’usa català i castellà igual”, “s’usa més castellà que català”.

Taula 3. Usos lingüístics en l’àmbit personal, 2018

Àmbit	Només català	Ús compartit	Només castellà
Companys d’estudi	18,2%	50,1%	19,9%
Companys de feina	15,3%	48,2%	26%
Amics	13,4%	47,9%	28,9%
Veïns	16,8%	42,3%	37%
Llar	27,2%	23,5%	37,7%
Missatges de mòbil	11,8%	35,6%	32,97%

Nota. Adaptat de “Informe de política lingüística 2019”, 2021, p. 24. DGPL. Departament de cultura.

En l'àmbit cinematogràfic, el català pràcticament no hi és present. Tal com s'indica a DGPL (2021), l'any 2019 el 9,3% dels espectadors de cinema va veure una pel·lícula en català, i el 90% ho va fer en castellà. Pel que fa a Internet i les xarxes socials, el català s'hi ha anat obrint pas, però encara no és present a totes les pàgines web ni a totes les aplicacions.

Tenint en compte aquestes dades, podem determinar que el català no gaudeix d'un estat ple de salut, ja que en força contextos queda una mica eclipsat pel castellà. Els àmbits que s'haurien de treballar més són el cinematogràfic, tecnològic i la immigració.

LA SITUACIÓ DEL CATALÀ ALS CENTRES D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Tal com s'ha apuntat a l'apartat anterior, els centres educatius tenen un gran paper en l'adquisició de llengües. Bretxa et al. (2017) afirmen:

El sistema educatiu obligatori és el principal responsable de dotar la població de les habilitats de lectura i escriptura, constitueix també el primer motor de la difusió de les varietats lingüístiques normatives i estàndard, i funciona com una eina formidable d'integració de les poblacions immigrants (p. 129).

Tal com s'explica a Bretxa et al. (2017), és per això que a Catalunya s'ha implantat un model lingüístic educatiu, anomenat de conjunció en català, amb l'objectiu de promoure l'ús del català, garantir que els joves assoleixin uns nivells elevats de competència oral i escrita tant en català com en castellà i, a més, evitar la divisió de l'alumnat en comunitats lingüístiques. Tal com s'ha vist reflectit en l'apartat anterior, aquest model ha estat clau per tal de garantir una normalització lingüística del català partint, tal com diu Bretxa et al. (2017, p.31), "d'un context social i històric en què el català ha estat minoritzat políticament i socialment".

L'Informe de política lingüística de 2019 (DGPL, 2021) assenyala que:

El model de l'escola catalana garanteix als estudiants el domini del català i el castellà quan acaben l'escolarització obligatòria. Aquest model, anomenat *de conjunció lingüística*, ha rebut reconeixements internacionals. Totes les proves del sistema educatiu mostren que els alumnes obtenen uns resultats molt similars en català i en castellà (p.65).

Per tant, tenint en compte aquestes afirmacions, podem concloure que el model de conjunció lingüística funciona, ja que sembla que aconsegueix els seus objectius. Però, deixant de banda els resultats, vegem quina és la situació als centres.

L'Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO a Catalunya 2006-2013-2021 de l'any 2021 (CSASE, 2021), ha detectat una recessió de la llengua catalana respecte al mateix estudi de l'any 2013. Segons CSASE (2021), quant a la llengua inicial dels alumnes, ha crescut l'ús indistint de català i castellà respecte a les altres edicions (2006 i 2013). És a dir, ha augmentat l'ús bilingüe i també l'ús d'altres llengües (taula 4).

Taula 4. Llengua inicial, 2006, 2013, 2021

Llengua inicial	2006	2013	2021
Català	39,9%	34,9%	32,7%
Castellà	42,9%	40,8%	38%
Ambdues	14,1%	15%	18,1%
Altres	3,2%	9,3%	11,2%

Nota. Adaptat de "Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO a Catalunya 2006-2013-2021", 2021, p. 25. CSASE. Departament d'Educació.

A més, a l'estudi (CSASE, 2021) es va demanar als alumnes per la seva llengua d'identificació ("Quina és la teva llengua?"). És important veure que el grup més nombrós correspon al grup d'alumnes que consideren que la seva llengua és tant el català com el castellà (37%). Per tant, això és una altra evidència que hi ha una tendència en augment cap al bilingüisme entre els joves.

Pel que fa als usos lingüístics de l'alumnat, és rellevant remarcar que l'estudi (CSASE, 2021) ha observat un descens de l'ús del català pel que fa a les relacions fora de l'aula, ja sigui amb professors o companys de classe, respecte a les edicions anteriors. La presència més baixa del català se situa en la comunicació entre l'alumnat, tant dins com fora de classe, amb percentatges inferiors al 35%.

Si no ens centrem tant en l'ús sinó més aviat en el desig d'utilitzar el català en diversos àmbits de la vida per part dels joves, l'estudi (CSASE, 2021) conclou que el català sembla haver perdut atractivitat entre aquest col·lectiu, ja que el 2021 hi ha menys desig que el català s'utilitzi "més" en el futur (35%) comparat amb les respostes del 2006 (54,1%).

Aquestes informacions es veuen reforçades pels resultats de l'estudi dut a terme recentment pel Síndic de Greuges (2022), que es basa en una enquesta feta a gairebé la meitat dels centres educatius de Catalunya, tant d'educació primària com de secundària. L'informe resultant, *Drets i usos lingüístics dels infants i adolescents a Catalunya*, conclou que tant el

català com el castellà són llengües vehiculars als centres educatius actualment. I pel que fa a secundària, cal remarcar que “en el pas a l’adolescència baixa l’ús de la llengua catalana i els adolescents castellanoparlants inicials tendeixen menys a la hibridació lingüística que els adolescents catalanoparlants inicials (que són més bilingües)” (p. 16). Això es tradueix en un 56% d’alumnat catalanoparlant que manté el català com a llengua habitual d’ús exclusiu i l’altre 42% que incorpora el castellà com a llengua d’ús habitual. És a dir, més del 40% d’alumnes catalanoparlants s’adapten i, en canvi, només el 20% d’alumnat castellanoparlant ho fa. Així, tal com indica l’informe (Síndic, 2022), ens trobem davant d’un bilingüisme asimètric, en què “la meitat de l’alumnat de secundària no utilitza habitualment la llengua catalana” (p. 16).

POSSIBLES CAUSES DE LA DISMINUCIÓ DE L’ÚS DEL CATALÀ ENTRE ELS JOVES

D’entrada, podríem determinar que una de les causes principals de la disminució d’ús és la manca de referents en català. Es té constància que els joves adolescents destinen moltes hores a les xarxes socials, videojocs i als mitjans audiovisuals. Tenint en compte les dades d’estudis centrats en les xarxes socials i els videojocs, són els àmbits amb menys presència del català. Així, els adolescents destinen el seu temps lliure en unes activitats en què el català hi té poca importància i, degut a això, podrien tenir la percepció que el català no és vàlid per segons quins àmbits, com ara les xarxes socials, els videojocs i els mitjans audiovisuals.

Tal com explica Belmar (2019), les xarxes socials tenen un factor molt avantatjós que ens permet estar interconnectats amb tot el món. Malgrat que això afavoreix un multilingüisme, perquè per comunicar-te amb la resta del món has d’aprendre llengües estrangeres, al mateix temps esdevé una paradoxa, ja que al final s’acaba adoptant una llengua comuna per a la majoria (l’anglès) i tothom es comunica amb la mateixa (homogeneïtzació lingüística). Aquest fenomen va en detriment de la resta de llengües, sobretot les més minoritzades, com ara el català. Les minories lingüístiques necessiten una presència digital prou sòlida per poder sobreviure. Ser actives a les xarxes les fa més modernes, n’eleva la percepció que en tenen els parlants i, consegüentment, n’encoratja l’ús (Jones, 2013, citat per Belmar, 2019). A més, Belmar (2019) introdueix el concepte “refugi d’ús”, que és l’espai que necessita una llengua minoritzada per fer-se un lloc a les xarxes i crear una comunitat virtual que la salvi. Belmar (2019) conclou que els catalans creem refugis d’ús a les xarxes i que la llengua, per tant, “té una vitalitat relativa a les xarxes socials” (p. 33).

És important tenir presents aquestes consideracions per entendre, d'una banda, el gran pes que tenen les xarxes socials en l'actitud i usos d'una comunitat lingüística i, d'altra banda, entendre que la "vitalitat relativa" del català a les xarxes podria estar afectant els usos lingüístics dels joves de Catalunya.

Referent als videojocs, la presència del català hi és minsa. Tal com mostra l'estudi de Mangiron (2016), la majoria de videojocs a què juga la població de Catalunya es desenvolupen fora i no es tradueixen al català. Els únics videojocs que podem trobar en català s'han desenvolupat amb finalitats educatives amb el suport d'un organisme o entitats oficials, dissenyats per jugar en línia durant una estona. Mangiron (2016) detecta, a més, una tendència quan es tracta del català, i és que, en cas que algun videojoc desenvolupat en un altre idioma sigui traduït en català, es fa a càrrec dels mateixos usuaris de forma desinteressada. Això va en detriment de la qualitat de la traducció, ja que sovint s'hi poden trobar errades perquè les traduccions no les han dut a terme professionals de la traducció. Aquestes dades indiquen, per força, un impacte negatiu cap al català.

Respecte als mitjans audiovisuals, tal com s'explica a Castell et al. (2021) en el seu estudi sobre usos lingüístics i consum cultural entre els joves de les Illes Balears, els adolescents prefereixen Internet abans que la televisió en molts aspectes (per informar-se i entretenir-se, majoritàriament). Aquest fet comporta un consum de productes audiovisuals en castellà de forma majoritària, tenint en compte que el català perd molts punts en aquest àmbit. A Castell et al. (2021) es va poder demostrar mitjançant enquestes a joves d'entre 14 i 19 anys i joves entre 20 i 24 anys de les Illes Balears. Els resultats van confirmar les hipòtesis: els programes d'entreteniment i ficció que consumeixen els joves són pràcticament sempre en castellà. La música que escolten és majoritàriament en castellà o en altres llengües. Finalment, encara que llegeixen en català, solen predominar més les lectures en castellà.

Pel que fa a actituds lingüístiques, Castell et al. (2021) conclouen que, malgrat que els joves tenen un coneixement més alt de la llengua degut a l'escolarització, no en fan més ús. A més, no s'atrauen nous parlants a la llengua perquè la situació cada cop es bilingüïtza més. Castell et al. (2021) consideren que aquest ús bilingüe creixent entre els joves ve determinat, en part, perquè aquest col·lectiu té menys consciència lingüística. Tal com deia Melià (2003):

"Els joves d'avui han estudiat la llengua catalana a l'escola, com a assignatura i com a llengua vehicular, i l'han vist usada, amb més o menys intensitat, per l'Administració i els mitjans de comunicació; ahora, han crescut amb el contacte quotidià amb el castellà. Han crescut amb

el debat sobre la normalització lingüística present en l'entorn i, per tant, no han hagut de descobrir-lo de forma sobtada en un moment concret de la seva vida, com va ocórrer a les acaballes del franquisme. Aquestes diferències, sens dubte, marquen distàncies amb relació a la percepció de la realitat lingüística i la construcció de la normalitat.” (p. 68)

És a dir, hi ha una gran diferència entre com perceben la realitat lingüística els joves d'ara i els joves de fa uns anys. Els joves actuals han crescut en una societat multilingüe.

De tota manera, hi ha més causes que determinen la tria lingüística dels joves. L'estudi de Galindo i Vila (2009), dut a terme entre alumnes de sisè de primària de Catalunya, enumera un seguit de factors que determinen la tria i ús lingüístic de les llengües entre els infants i joves. Segons Galindo i Vila (2009), la llengua de relació amb l'entorn no familiar i no educatiu formal és la que influeix més en la tria lingüística dels joves, això és: la llengua que s'utilitza fora de casa i fora del centre educatiu i, per tant, la llengua que perceben com a llengua de relació social. En segon lloc, la condició lingüística del centre i ambiental també hi té un impacte com a entorn escolar i social, en què el percentatge de parlants d'una llengua en aquest entorn determinarà el grau d'ús d'aquesta llengua. Seguidament, com a factor amb un paper més secundari, Galindo i Vila (2009) apunten la llengua familiar, que incideix en la tria i ús d'una llengua, sobretot a l'hora d'esbarjo, ja que “les interaccions entre catalanoparlants familiars es desenvolupen majoritàriament en català, i entre castellanoparlants transcorren en castellà.” (p. 7). Finalment, Galindo i Vila (2009) conclouen que els factors que menys hi influeixen són la condició lingüística de la docència, és a dir, la llengua que utilitzen majoritàriament els docents per impartir l'ensenyament, i la competència lingüística d'una llengua, o sigui, el coneixement i domini d'una llengua en concret de cadascú.

METODOLOGIA

METODOLOGIA GENERAL

Per investigar els usos lingüístics i actituds lingüístiques dels alumnes de tercer d'ESO de l'institut Quercus es va dissenyar una enquesta per passar entre l'alumnat (vegeu annex 1). Es va optar per aquesta eina de recollida de dades perquè permet obtenir una quantitat elevada de dades quantitatives amb poc temps. L'objectiu de l'enquesta era conèixer els perfils de l'alumnat, quins eren els seus usos lingüístics habituals, com actuaven en una situació lingüística en concret, quina actitud tenien cap a la llengua catalana i la matèria de

català i, finalment, conèixer la seva opinió de l'ús de català i castellà al centre. D'aquesta manera, l'enquesta pretenia complir amb els objectius de l'estudi:

1. Descobrir els hàbits lingüístics dels alumnes del centre
2. Esbrinar quina actitud tenen els alumnes vers la llengua catalana i la matèria de català
3. Comprovar si els hàbits lingüístics i actituds lingüístiques de l'alumnat i l'entorn incideixen en l'ús que fan els joves del Quercus de la llengua catalana.

Per tant, les dades que s'han obtingut en aquest estudi són quantitatives, excepte les obtingudes en l'última pregunta de l'enquesta, que són qualitatives perquè era una pregunta amb resposta oberta. Malgrat això, la metodologia d'aquest treball és quantitativa perquè es tracten les dades de forma general, objectiva i externa als enquestats. És a dir, les dades obtingudes no se centren en cap cas particular, sinó que s'han interpretat a gran escala.

PARTICIPANTS

Els participants de l'enquesta són l'alumnat de tercer d'ESO de l'institut Quercus. Són joves d'entre 14 i 15 anys, la majoria residents a Sant Joan de Vilatorrada i la resta en poblacions del voltant: Canet de Fals, Castellgalí, Aguilar de Segarra, Fals, Fonollosa, Rajadell, Manresa, Sant Salvador de Guardiola i Callús. La majoria de l'alumnat ha nascut a Catalunya.

Sant Joan de Vilatorrada és un municipi situat a la comarca del Bages amb una població de 10.871 habitants l'any 2021. Segons dades de l'Idescat, el 73% de la població és nascuda a Catalunya i el 27% restant, a la resta d'Espanya o a l'estranger.

Pel que fa al coneixement del català, segons dades de l'Idescat del 2011, el 96% de la població entén el català; el 79% el sap parlar; el 82% el sap llegir i el 60% el sap escriure.

L'enquesta es va passar a les cinc classes de tercer d'ESO de l'institut Quercus, que tenen un total de 105 alumnes. La participació va ser força alta, tenint en compte que l'enquesta va rebre 86 respostes (81,9% de participació). A través de les dades, podem confirmar que van contestar a l'enquesta més noies (58,1%) que nois (38,4%).

DISSENY DE L'ENQUESTA

Per dissenyar l'enquesta, primer de tot es van tenir en compte els objectius i les preguntes de recerca de l'estudi. Es va fer un llistat de tot el que interessava investigar i a partir d'aquí es van començar a redactar algunes preguntes per aconseguir la informació.

L'enquesta va anar evolucionant i finalment es va dividir en tres seccions (sense comptar les dades biogràfiques). La primera consistia en investigar els hàbits lingüístics dels alumnes en diferents àmbits de la seva vida (família, amistats, institut i xarxes socials). Per tant, les preguntes demanaven als alumnes quina llengua utilitzen en cadascun d'aquests àmbits. Per exemple: Quina llengua parles habitualment amb els amics fora de l'institut?.

La segona secció es va dedicar al fenomen del canvi de llengua. Per tant, les preguntes estaven orientades a demanar als alumnes com actuen en una conversa bilingüe ("en una situació en què hi ha tres persones conversant en català i una altra intervé en castellà, en quina llengua li contestaries a aquesta persona?") i, si canvien de llengua, per quins motius. Això permetria determinar els factors que influeixen els adolescents a l'hora de canviar de llengua i entendre per què deixen de banda la llengua amb què havien encetat la conversa.

L'última secció es va destinar a esbrinar quina és l'actitud vers al català i la matèria de llengua catalana de cada alumne. Per a això es van redactar un seguit d'afirmacions positives sobre el català ("m'agrada com sona el català") i la matèria de llengua catalana ("m'agrada la matèria de llengua i literatura catalanes"), en què l'alumnat havia de contestar en quin grau hi estava d'acord. Això permetria deduir quina actitud tenia cada alumne de la llengua catalana o de la matèria de català sense haver de preguntar-ho directament.

Posteriorment, es va afegir una pregunta oberta al final del qüestionari per si algun alumne hi volia aportar més informació. La pregunta demanaria a l'enquestat quina opinió té respecte l'ús del català i el castellà al centre ("Creus que a l'institut es parla més castellà que català? Què en penses?"). Aquesta pregunta dona més llibertat a l'enquestat, ja que no està limitat a uns ítems i pot donar informació que a través de l'enquesta no s'hauria pogut deduir.

Finalment, es va optar per utilitzar l'eina de disseny de Formularis de Google per poder dissenyar l'enquesta de forma definitiva i passar-la, posteriorment, als participants.

PROCÉS DE RECOLLIDA DE DADES

Quan va arribar el moment de dur a terme la recollida de dades, vaig contactar amb el centre educatiu Quercus per tal de demanar permís per passar l'enquesta a l'alumnat de tercer d'ESO. Quan vaig obtenir-lo, vaig enviar la documentació corresponent al centre: una carta de presentació, un document de compromís ètic, full d'informació als participants i la mateixa enquesta. Quan, des del centre, se'm va donar el vistiplau, vam concertar unes dates en què jo em vaig desplaçar al centre i vaig assistir els últims deu minuts de cada classe de

tercer per presentar-me, exposar els objectius del meu TFM i explicar a l'alumnat que si responien a l'enquesta, de forma voluntària i totalment anònima, m'ajudarien molt.

El dia anterior, havia enviat l'enllaç de l'enquesta a la professora de català de tercer perquè el pengés al Google Classroom, eina que fan servir al centre per penjar material de la matèria. Així doncs, l'alumnat va poder accedir a l'enquesta molt fàcilment a través de l'enllaç i en cinc minuts la van tenir feta.

ANÀLISI DE DADES

Vaig treballar amb el programa estadístic SPSS. Un cop fet l'abocament de dades al programa en format binari, es van extreure les freqüències de cada resposta de l'enquesta i es va treballar amb els percentatges obtinguts. Les respostes "perdudes", és a dir, aquelles que els alumnes van respondre de forma no rellevant o que no s'adequaven a la pregunta, es van traduir en valors perduts que no es van tenir en compte als percentatges.

A partir d'aquí, es va poder treballar amb els percentatges i extreure'n conclusions. Primer es va redactar un esbós en què es descrivien els resultats obtinguts, acompanyats de gràfics i figures que en facilitessin la comprensió. Després de revisar-ho, es va tornar a redactar la descripció de resultats definitiva i seguidament la discussió d'aquests mateixos resultats tot relacionant-los amb la bibliografia consultada.

RESULTATS

DADES BIOGRÀFIQUES

L'alumnat enquestat té entre 14 (61,6%) i 15 anys (37,2%). El 58,1% s'identifica amb el gènere femení, el 38,4%, amb el masculí, el 2,3% prefereix no dir-ho i l'1,2% s'identifica amb el gènere no-binari.

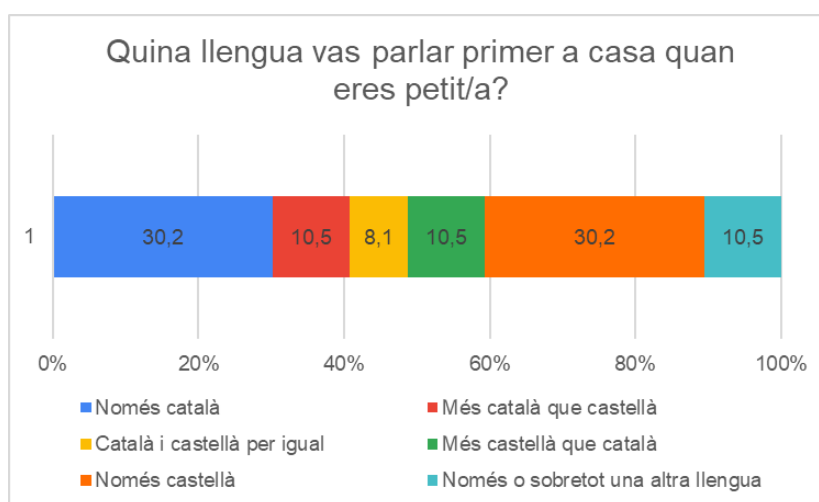
Pel que fa al lloc de naixement, el 91,9% ha nascut a Catalunya, mentre que el 2,3% ha nascut a la resta d'Espanya i el 5,8%, fora d'Espanya. El 79,1% resideix a Sant Joan de Vilatorrada i la resta ho fa en poblacions del voltant.

Podem considerar, doncs, que en aquest nivell hi ha poca immigració (5,8%), tot i que a la resta del centre tampoc n'hi ha gaire, ja que l'índex d'alumnat de nacionalitat estrangera del centre és del 9,32%. Pel que fa a l'alumnat de nacionalitat espanyola, però nascuts fora de Catalunya, també n'hi ha un índex baix en aquest nivell (2,3%).

USOS LINGÜÍSTICS

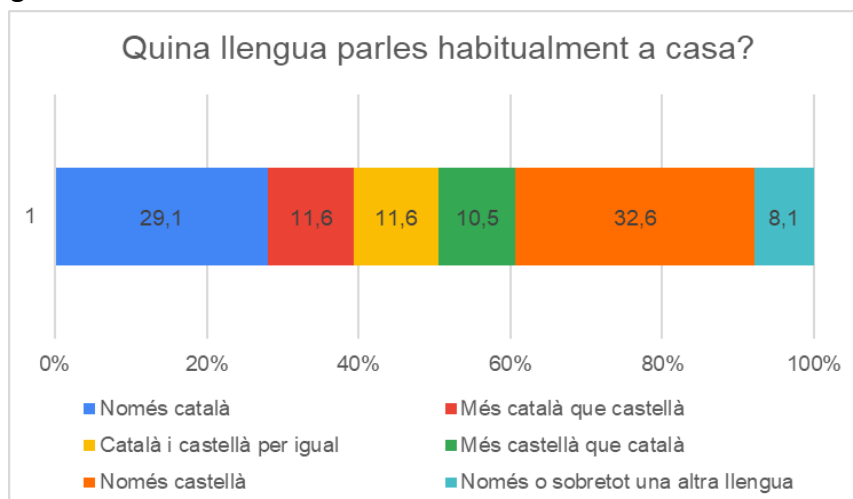
La llengua inicial de l'alumnat es distribueix de forma proporcional, ja que les respostes dels participants es reparteixen de manera equilibrada pel que fa al català, castellà o una altra llengua. El 30,2% declara que només va parlar català quan era petit i un altre 30,2% afirma que només ho va fer en castellà (figura 1). Al mateix temps, un 10,5% declara que va parlar més en català que en castellà i un altre 10,5%, ho va fer més en castellà que en català. Finalment, un 10,5% va utilitzar només o sobretot una altra llengua i el percentatge més baix pertany als qui afirmen que van parlar català i castellà per igual (8,1%).

Figura 1: Llengua inicial dels participants.

Ara bé, és interessant fer la comparació de la Figura 1 amb la Figura 2 perquè es pot apreciar que com a llengua habitual a casa augmenten lleugerament els usos bilingües i disminueixen, també lleugerament, els monolingües en el cas del català i altres llengües. Per contra, augmenta l'ús monolingüe del castellà com a llengua habitual a casa.

Figura 2: Llengua habitual a casa

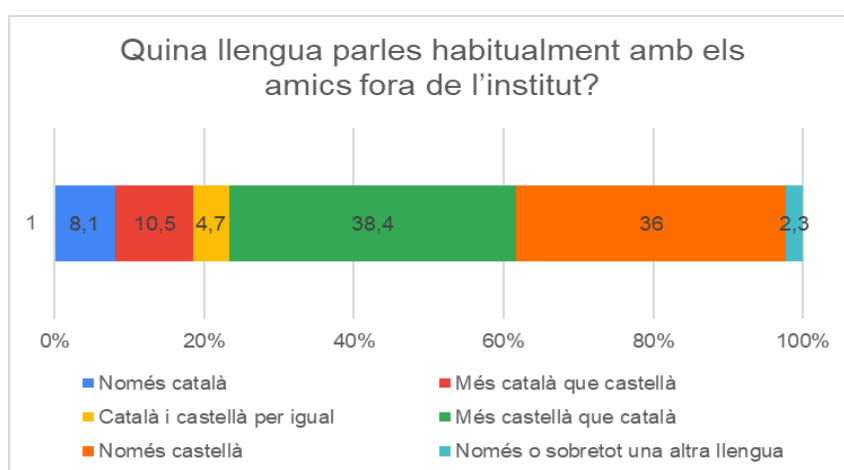

No obstant això, la llengua familiar habitual dels participants està repartida de forma força equilibrada entre el català i el castellà. Les més habituals són el castellà, el català, o un ús bilingüe de les dues, amb l'excepció del 8,1% que utilitza una altra llengua.

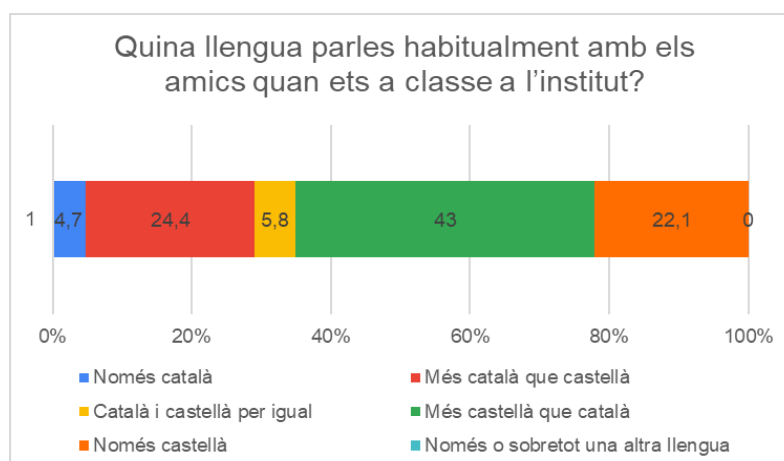
Els usos lingüístics familiars no es mantenen quan els joves es relacionen entre ells fora de casa i fora de l'institut (figura 3). El 38,4% afirma que utilitza més el castellà que el català amb els amics fora de l'institut, i el 36% que el segueix diu que utilitza només el castellà. El 10,5% pertany a la resposta "més català que castellà" i només el 8,1% respon que utilitza només el català. Així, fora de casa i entre amics, es comuniquen més en castellà que en català.

Figura 3: Llengua habitual amb els amics fora de l'institut

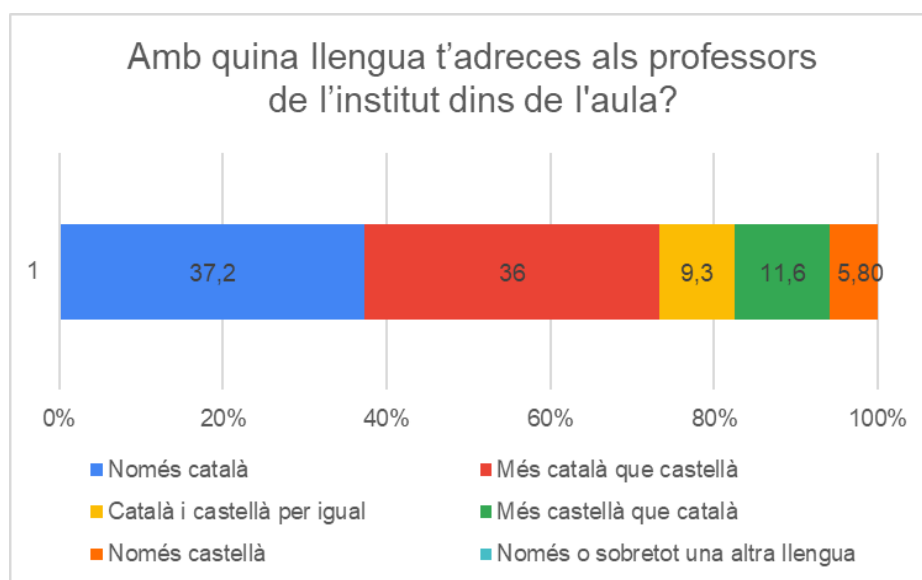
Dins de l'aula, en canvi, el 43% afirma que utilitza més el castellà que el català, el 24,4% diu que parla més català que castellà i el 22,1% ho fa només el castellà (figura 4). Veiem, doncs, que dins l'aula els joves mantenen el castellà com a llengua de comunicació predominant per comunicar-se entre ells malgrat que el català també hi és present i recupera una mica la presència, encara que sigui combinat amb el castellà (24,4%).

Figura 4: Llengua habitual dins de l'aula entre companys

Quant a la comunicació dins l'aula amb els professors, preval l'ús del català, encara que una part es combina amb el castellà. En aquest cas, el 37,2% diu que utilitza només el català i el 36%, que utilitza més català que castellà. Els que afirmen que utilitzen només el castellà són el 5,8% i l'11,6%, els que declaren que utilitzen més castellà que català (figura 5).

Figura 5: Llengua habitual dins de l'aula per comunicar-se amb els professors

Si ens endinsem en les dades provinents de l'àmbit tecnològic i d'entreteniment, el castellà torna a guanyar terreny pel que fa a les aplicacions mòbils, ja que gairebé la meitat dels alumnes enquestats respon que utilitza només el castellà a Whatsapp (48,8%); més de la meitat utilitza només el castellà a Instagram (60,4%) i el 65,1% utilitza només el castellà a TikTok i YouTube. En canvi, si ho comparem amb les dades del català, el 15,1% diu que utilitza només el català a Whatsapp, el 10,5% utilitza només el català a Instagram, el 5,8% afirma que utilitza només català a TikTok i el 3,5% declara que utilitza només el català a YouTube.

Dins d'aquest mateix àmbit, més centrat en els continguts audiovisuals, el 60,5% va respondre que no a la pregunta: "Si tens l'opció de veure una pel·lícula/sèrie/documental en català, ho fas en català?". Aquest 60,5% argumenta que no ho faria pels següents motius:

- "Perquè estic acostumat/da a veure els continguts audiovisuals en castellà.": 38,4%
- "Perquè no és la llengua que parlo habitualment.": 25%
- "Perquè el doblatge en català sona estrany.": 17,3%
- "Perquè prefereixo veure-ho en versió original." 15,4%
- "Altres": 3,9%

PERCEPCIONS SOBRE “POSA’T EN SITUACIÓ”

El segon apartat de l'enquesta pretenia observar quines reaccions tenien els alumnes en una situació cada cop més multilingüe en la societat catalana. Per això se'ls va plantejar la següent pregunta: “En una situació en què hi ha tres persones conversant en català i una altra intervé en castellà, en quina llengua li contestaries a aquesta persona?”. Després, es repetia la mateixa pregunta a l'inrevés: “En una situació en què hi ha tres persones conversant en castellà i una altra intervé en català, en quina llengua li contestaries a aquesta persona?”.

En la primera pregunta, el 73,3% de l'alumnat va contestar que respondria a aquesta persona en castellà. En la segona, el 61,1% va respondre que contestaria en català. Per tant, veiem que bona part dels participants creuen que canviarien de llengua i, per tant, s'adaptarien a la persona que s'ha afegit a la conversa. Cal destacar, però, que són menys els participants que s'adaptarien al català, que els que canviarien al castellà.

Seguidament, es va demanar als participants que havien respost que canviarien de llengua, per quin motiu ho farien. Els participants que van dir que canviarien de català a castellà, van respondre que ho farien pels motius següents:

- “Perquè puc canviar de llengua sense problemes”: 54%
- “Perquè em sento més còmode/a així”: 31,7%
- “Perquè és una falta de respecte parlar-li en una llengua diferent: 11,1%
- “Perquè en català no m'entendrà”: 1,6%
- “Perquè crec que s'enfadarà si no li parlo en castellà”: 1,6%

En el cas contrari, els participants que canviarien del castellà al català, van argumentar que ho farien pels següents motius:

- “Perquè puc canviar de llengua sense problemes”: 50,9%
- “Perquè em sento més còmode/a així”: 32,1%
- “Perquè és una falta de respecte parlar-li en una llengua diferent: 15,1%
- “Perquè en castellà no m'entendrà”: 1,9%
- “Perquè crec que s'enfadarà si no li parlo en català”: 0%

Per tant, la meitat de l'alumnat que canviaria de llengua ho faria perquè no té cap mena de problema a l'hora d'utilitzar una llengua o una altra i en aquesta situació s'adaptaria a la persona que intervé en la conversa. Una altra part, però, canviaria de llengua per comoditat.

ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES

El tercer apartat de l'enquesta pretenia esbrinar quina actitud té l'alumnat de 3r d'ESO cap a la llengua catalana i al mateix temps cap a la matèria de català.

Pel que fa a l'actitud dels alumnes cap a la llengua catalana podem considerar que és positiva tenint en compte les seves respostes (taula 5). Prop de la meitat de l'alumnat està "molt d'acord" amb les següents afirmacions positives cap al català: "m'agrada com sona el català", "em sento còmode parlant en català" i "el català és una llengua útil". Si hi sumem els qui han respost que estan "d'acord" amb aquestes afirmacions obtenim un 75,6% de respostes positives per a la primera afirmació, un 68,6% per a la segona i un 76,7% per la tercera. Per tant, això indica una majoria de respostes positives referent a la llengua catalana.

Taula 5: Actituds i percepcions cap al català.

Afirmacions	Molt d'acord	D'acord	Ni d'acord ni en desacord	En desacord	Molt en desacord
"M'agrada com sona el català"	47,7%	27,9%	17,4%	3,5%	3,5%
	75,6%				
"Em sento còmode parlant en català"	43%	25,6%	15,1%	11,6%	4,7%
	68,6%				
"El català és una llengua útil"	43%	33,7%	19,8%	2,3%	1,2%
	76,7%				

Respecte a la percepció que tenen de la matèria de català, ja apareixen més els dubtes entre alguns enquestats (taula 6). En aquest cas els percentatges més alts pertanyen a l'opció "ni d'acord ni en desacord", malgrat que si sumem els percentatges de "molt d'acord" i "d'acord" obtenim un 52,4% per a la primera afirmació, un 53,5% per a la segona, i un 55,9% per a la tercera. És a dir, la meitat de l'alumnat hi està d'acord en algun grau. Tot i així, els segueixen de prop una part de participants que presenten dubtes ("ni d'acord ni en desacord") quant a les afirmacions. Respecte als resultats de la matèria, sembla que una part dels participants (32,6%) consideren que treuen bons resultats de català i una altra (31,4%) que els seus resultats no són ni bons ni dolents.

Taula 2: Actituds i percepcions cap a la matèria de català

Afirmacions	Molt d'acord	D'acord	Ni d'acord ni en desacord	En desacord	Molt en desacord
"M'agrada la matèria de català"	23,3%	29,1%	31,4%	7%	9,3%
	52,4%				
"Trobo útils els coneixements que adquirim a la matèria de català"	25,6%	27,9%	30,2%	9,3%	7%
	53,3%				
"Trec bones notes a la matèria de català"	23,3%	32,6%	31,4%	8,1%	4,7%
	55,9%				

OPINIÓ DELS PARTICIPANTS RESPECTE L'ÚS DEL CATALÀ I EL CASTELLÀ AL CENTRE.

La pregunta opcional del final de l'enquesta ("Creus que a l'institut es parla més castellà que català? Què en penses?") va obtenir un total de 77 respostes. D'aquestes 77, d'una banda hi ha els participants que hi van respondre afirmativament, d'altra banda els qui ho van fer negativament, d'altres que van argumentar que depenia de la situació, alguns que consideraven que les dues llengües es parlaven de forma equilibrada, i uns pocs que creien que cadascú s'expressava com li venia més de gust o se sentia més còmode.

En primer lloc, predominen les que contesten afirmativament a la pregunta, és a dir, que consideren que es parla més castellà que català al centre (40,3% de les respostes). Algunes argumenten que això és així perquè n'hi ha que estan acostumats a parlar en castellà o és la seva llengua inicial. D'altres consideren que a molts no els agrada el català o no els ve de gust parlar-lo. En són alguns exemples les següents:

"Jo crec que es parla més el castellà que el català, ja que a molta gent no li agrada el català o no el parla."

"Sí, la majoria de gent ja està acostumada a parlar castellà."

"Sí, perquè molts d'ells, la llengua que parlen a casa és el castellà."

"Crec que depèn de la persona, però que es parla més en castellà."

En segon lloc, les segueixen les que hi responen negativament i que, per tant, consideren que s'hi parla més català (24,7%). Alguns consideren que ja està bé així perquè hi ha alumnes que només parlen català al centre. Com a exemples, es mostren les següents:

“Jo crec que més català i així està bé.”

“Català. I em sembla bé ja que no s'ha de parar de parlar-lo, ja que la majoria només el parlem aquí.”

“Normalment els professors i les persones parlen més català que castellà.”

En tercer lloc s'hi situen les respostes que comenten que a classe es parla més català, però que entre companys es relacionen més en castellà (19,4%). A continuació se'n presenten alguns exemples:

“Crec que entre companys ens parlem en castellà, però per dirigir-nos als professors ho fem en català.”

“Jo crec que en l'entorn en què em trobo es parla més el català que no pas el castellà. Tot i això, penso que a l'institut es parla més en castellà entre companys, però en canvi a l'hora de parlar amb els professors la majoria canvia al català.”

“A l'institut, a l'hora de fer classe es parla més català, però al pati, per exemple, es parla majoritàriament en castellà.”

L'opinió que s'utilitzen les dues llengües per igual va ser de les menys contestades (7,8%). Com per exemple:

“Amb els professors es parla molt més català, però entre alumnes més o menys igual català i castellà”

“Penso que es parlen les dues llengües per igual.”

També hi ha un parell de respostes (2,6%) que argumenten que cadascú parla la llengua amb la qual se sent més còmode o li ve més de gust. Com les següents:

“Jo penso que cada alumne parla l'idioma que li ve més de gust. En canvi, sí que he sentit a tots els professors parlar en català entre ells.”

“Jo crec que cada persona parla amb la llengua que se sent més segur o segura.”

El 5,2% restant pertany a respostes no vàlides, perquè no s'adequaven a la pregunta ni aportaven informació rellevant per a l'estudi.

DISCUSSIÓ

Després d'estudiar els resultats de l'enquesta, recuperem les preguntes de recerca que ens havíem plantejat al principi de l'estudi. Eren les següents:

1. En quina situació sociolingüística es troba el català entre l'alumnat de tercer d'ESO de l'institut Quercus?
2. L'actitud dels alumnes cap al català i la matèria de català influeix en l'ús que fan d'aquesta llengua?
3. La vitalitat d'una llengua a les xarxes socials i mitjans audiovisuals influeix en la predisposició dels adolescents a aprendre-la i utilitzar-la?

Pel que fa a la primera pregunta, sembla que la situació del català al centre no és crítica, però sí que és cert que no és gaire bona. El català no és la llengua preferent per comunicar-se entre alumnes, encara que guanyi terreny quan es tracta de la comunicació entre alumnes-docent. Destaquen les opinions polaritzades dels enquestats pel que fa als qui consideren que es parla més català (24,7%) i als qui diuen que es parla més castellà al centre (40,3%). Podria ser que la situació fos diferent segons el grup-classe, en què podria ser que en un grup s'utilitzi més el castellà i en un altre, més el català i que, per això, les percepcions de cada enquestat siguin diferents. De tota manera, la diferència entre els dos extrems (24,7%-40,3%) suggereix que al centre, en definitiva, predominen els usos en castellà.

Tanmateix, l'enquesta mostra que la situació al Quercus és força bilingüe, en què l'alumnat de tercer d'ESO usa tant el català com el castellà com a llengües de comunicació i n'utilitzen una o altra en funció de la persona amb qui es volen comunicar. Es tracta, però, d'un bilingüisme asimètric perquè el castellà s'hi utilitza més que el català entre alumnes. Un bilingüisme asimètric, tenint en compte els objectius del model de conjunció lingüística en català, no és el més òptim per garantir tots els objectius del model, ja que la llengua vehicular al centre és el català i el castellà i bona part dels alumnes trien el castellà per comunicar-se abans que el català. Recordem que els objectius del model eren els següents: promoure l'ús del català, garantir que els joves assoleixin nivells elevats de competència oral i escrita tant en català com en castellà al final de l'escolarització obligatòria, i evitar la segregació social. En aquest cas, és qüestionable que al centre es compleixi el primer objectiu del model de conjunció en català. L'enquesta ha permès detectar alguns factors que podrien haver influït en aquesta disminució de l'ús del català al centre.

D'una banda, una de les causes que ha destacat més és la manca de referents en català a les xarxes socials, perquè s'ha vist que aquesta llengua hi té un paper molt petit i que són molt pocs els qui l'utilitzen a les xarxes. Tal com diu Belmar (2019), és molt important per la vitalitat d'una llengua que tingui presència a Internet i a les xarxes socials. Si els joves del Quercus no l'utilitzen a les xarxes és perquè el català no hi és gaire present i això provoca que perdin les ganes d'utilitzar-lo, ja que poden considerar-lo una llengua poc moderna incapaç d'adaptar-se al seu món. Ens trobem amb el mateix cas pel que fa als continguts audiovisuals, perquè els joves tenen poc accés a continguts en català i s'han acostumat a fer-ho en castellà.

D'altra banda, una de les causes esmentades per Castell et al. (2021) és la manca de consciència lingüística dels joves, perquè els és indiferent utilitzar una llengua o una altra mentre s'entenguin. Aquest cas reflecteix força bé la situació de l'institut Quercus, on els joves tenen una actitud favorable cap a la llengua catalana, però potser no són conscients que l'ús que en fan determina la continuïtat i vitalitat d'aquesta llengua. Això fa que recorrin més fàcilment al bilingüisme, encara que sigui asimètric, perquè senten que poden utilitzar qualsevol llengua que sàpiguen per comunicar-se i, en aquest cas, moltes vegades això deriva a que facin un ús variable del català i del castellà, perquè són dues llengües que coneixen bé.

Finalment, els factors enumerats per Galindo i Vila (2009) ens permeten entendre força la situació lingüística del Quercus. Segons Galindo i Vila (2009), la causa que més influeix en la tria lingüística dels joves és la llengua de relació amb l'entorn no familiar i no educatiu. Tal com hem vist a l'enquesta, els alumnes de tercer d'ESO del Quercus utilitzen predominantment el castellà com a llengua de relació fora de l'àmbit familiar i fora del centre escolar. Perceben, doncs, el castellà com a llengua de relació social i és per això que al centre educatiu l'alumnat parla més en castellà que en català. Un altre factor, que hi influeix en segon pla segons Galindo i Vila (2009), és la llengua familiar. L'enquesta mostra que les llengües familiars són força equilibrades pel que fa al català i castellà. Per tant, per això trobem que al Quercus l'alumnat es comunica en aquestes dues llengües, ja que, en general, dos alumnes catalanoparlants decidiran comunicar-se en català i dos alumnes castellanoparlants decidiran fer-ho en castellà, perquè és la seva llengua familiar. Ara bé, com que la llengua familiar hi influeix en segon pla, en cas de comunicació entre un alumne catalanoparlant i un de castellanoparlant, per exemple, un dels dos hauria de deixar de banda la llengua familiar per comunicar-se en la llengua que perceben de relació social, en aquest cas el castellà. Finalment, Galindo i Vila (2009) conclouen que un dels factors que influeix

menys en la tria lingüística dels joves és la condició lingüística de la docència. Això ens permet entendre per què el fet que els professors parlin en català no influeix prou l'alumnat a l'hora d'escollir quina llengua utilitzar per comunicar-se al centre educatiu.

Quant a la segona pregunta, segons els resultats de l'enquesta, la majoria de l'alumnat té una actitud positiva cap al català. Ara bé, els participants no ho tenen tan clar quan es tracta de la matèria en si. En altres paraules, la majoria de l'alumnat valora la llengua catalana força positivament, però no valoren de la mateixa manera la matèria de català i els coneixements que hi adquireixen, ja que bona part de l'alumnat resta indiferent quan se'ls pregunta si els agrada la matèria de català i si troben útils els coneixements que hi obtenen.

L'objectiu d'aquesta pregunta era veure si una actitud negativa cap a la llengua catalana coincidia amb un ús minoritari del català al centre, o a l'inrevés, si una actitud positiva coincidia amb un ús majoritari de català al centre. L'enquesta ha mostrat que l'alumnat de tercer d'ESO del Quercus, en general, té una actitud positiva cap al català. Ara bé, aquesta actitud favorable aparentment no contribueix a l'ús majoritari del català al centre, ja que hem vist que entre alumnes preval l'ús del castellà. És per això que podem concloure que l'actitud dels parlants cap a una llengua no és un factor determinant que en garanteixi l'ús. Tal com hem vist anteriorment a Galindo i Vila (2009), una de les causes principals de la tria lingüística dels joves és la llengua de relació amb l'entorn no familiar i no educatiu formal i en cap moment feien esment de l'actitud cap a una llengua com un factor principal.

Pel que fa a l'actitud dels participants cap a la matèria de català, és comprensible que hi hagi més alumnat amb dubtes sobre la utilitat dels coneixements que adquireixen a la matèria perquè, si no utilitzen tant el català com el castellà, potser consideren poc rellevant obtenir un nivell alt de competència en català. En aquest cas, doncs, més aviat seria l'ús que els alumnes fan del català el que condicionaria la seva actitud cap a la matèria, però no es pot demostrar a través de les dades de l'enquesta. Els adolescents valoren més una matèria si consideren que el que hi aprenen és valuós pel futur. Tenir una actitud positiva cap a una llengua no és una raó de pes prou gran per engrescar-los, cal que trobin que el que aprenen a la matèria els serà útil i necessari en el futur i això potser no es compleix actualment. Abans s'ha vist que el 76,7% de l'alumnat estava "molt d'acord" o "d'acord" amb l'afirmació "el català és una llengua útil", però una part d'aquest alumnat es mou cap al "ni d'acord ni en desacord" amb l'afirmació "trobo útils els coneixements que adquirim a la matèria de català". És a dir, l'alumnat troba útil la llengua, però no el que aprenen a la matèria de català.

Per tant, l'actitud de l'alumnat cap a la llengua catalana no influeix els usos lingüístics dels joves i tampoc ho fa l'actitud cap a la matèria de català. Tampoc es pot demostrar, però, que siguin els usos lingüístics dels joves els que condicionin la seva actitud cap a la matèria. Així doncs, la resposta a aquesta pregunta és que no hi ha una vinculació aparent entre l'actitud dels alumnes cap al català i la matèria de català i l'ús que fan d'aquesta llengua. Sí que s'ha detectat, però, un problema pel que fa a la sensació d'alguns alumnes que els coneixements que adquireixen a la matèria de català no són prou útils.

Respecte a la tercera pregunta, podríem concloure que la vitalitat del català a les xarxes socials i als mitjans audiovisuals no és l'única causa que pot influir en la presa de decisió dels parlants més joves d'aprendre-la i utilitzar-la o no, però sí que hi té un pes important. Ja hem vist a través de la bibliografia (Galindo i Vila, 2009) que les causes principals de la tria lingüística dels joves són la llengua que perceben com a llengua de relació social (la que utilitzen fora de casa i fora del centre), la llengua que parlen un percentatge més alt de persones al centre educatiu i, amb una incidència més baixa, la llengua familiar. Malgrat tot, han destacat els resultats de l'enquesta pel que fa a l'ús del català a les xarxes socials i als mitjans audiovisuals, ja que els joves enquestats declaren que pràcticament no l'utilitzen. Això passa perquè l'alumnat s'ha acostumat que en aquests àmbits (xarxes socials, Internet, continguts audiovisuals...) el català no hi sigui present la majoria de vegades i això els fa percebre que potser aquesta llengua no és vàlida en l'àmbit tecnològic, social i d'entreteniment, en definitiva. Fa pensar que els joves han fet una classificació sobre quan poden fer servir o no el català i, en aquest cas, sembla que la consideren més com una llengua de comunicació escolar que no pas com una llengua d'oci. Per tot això, podem confirmar que la vitalitat d'una llengua a les xarxes socials i als mitjans audiovisuals sí que condiona la decisió dels seus parlants joves d'utilitzar-la, ja que opten per no fer-ho en l'oci (que associen precisament a les xarxes socials i als mitjans audiovisuals). Pel que fa a la predisposició d'aprendre-la, de ben segur que hi té una influència, perquè com més viva sigui una llengua en tots els àmbits, més parlants la voldran utilitzar i, conseqüentment, aprendre-la.

Els resultats de l'enquesta, en definitiva, han permès delimitar els perfils de l'alumnat de tercer d'ESO de l'institut Quercus i els usos i actituds lingüístiques que tenen. Al mateix temps, ens han permès confirmar que són molt semblants als resultats dels estudis citats anteriorment (Belmar, 2019; Castell et al. (2021); CSASE, 2021; DGPL, 2021; Galindo i Vila (2009); Síndic, 2022;).

Pel que fa als usos lingüístics de l'alumnat, s'ha observat que la llengua de comunicació predominant entre aquests joves és el castellà, amb percentatges com un 8,1% de l'alumnat que declara que utilitza "només el català" amb els amics fora del centre, i un 4,7% que afirma que usa "només el català" amb els amics a l'aula. Es confirma, doncs, la tendència que es va observar a CSASE (2021) que hi ha un descens de l'ús del català quant a les relacions entre joves, ja sigui dins o fora de l'aula, amb percentatges inferiors al 35%.

Respecte a l'aula, malgrat que el castellà predomina quan els alumnes s'han de comunicar entre ells, el català guanya una mica de terreny encara que sigui combinat amb el castellà (el 24,4% declara que utilitza "més el català que el castellà"). Així, els joves dins l'aula mantenen, preferentment, els usos en castellà, malgrat que una part té el català com a llengua inicial i que la llengua vehicular al centre hauria de ser el català. Aquest fet reforça l'afirmació de Síndic (2022) quan afirma que als centres educatius actualment les llengües vehiculars són tant el català com el castellà. S'ha vist reflectit, efectivament, amb les dades de l'enquesta: el català no és l'única llengua vehicular al Quercus. A més, ens trobem davant d'un bilingüisme asimètric, tal com apareixia a Síndic (2022), en què s'afirma que "la meitat de l'alumnat de secundària no utilitza habitualment la llengua catalana" (p.16). Així, al Quercus els usos lingüístics entre l'alumnat són semblants als exposats a Síndic (2022).

El cas de l'aula, doncs, demostra que els centres educatius tenen un impacte pel que fa a la normalització lingüística del català, encara que la incidència no sigui l'esperada perquè només un 37% de l'alumnat declara que utilitza "només el català" per adreçar-se als professors. Per tant, malgrat que els centres educatius tinguin un impacte pel que fa a la normalització del català, no és suficient perquè el català comparteix vehicularitat amb el castellà. Que el professorat utilitzi el català com a llengua de comunicació a l'aula hauria de garantir que l'alumnat que no l'utilitza regularment ho faci i, per tant, pugui adquirir aquesta llengua, però això no sembla que s'acabi de complir. Així, es podria qüestionar que el model de conjunció lingüística en català funcioni i doni resultats positius per a aquesta llengua, tal com apareixia a DGPL (2021) amb l'afirmació que "El model de l'escola catalana garanteix als estudiants el domini del català i el castellà quan acaben l'escolarització obligatòria" (p.65).

Pel que fa a l'àmbit tecnològic i d'entreteniment, les dades de l'enquesta ens han confirmat que el català té poca presència a les xarxes socials, tal com havíem vist a DGPL (2021), i que l'ús que en fan els joves és majoritàriament en castellà. De nou, els resultats coincideixen amb els estudis realitzats a la resta del territori (CSASE, 2021; DGPL, 2021), en

què conclouen que un dels àmbits on el català té menys incidència és a les xarxes socials i Internet. Tenint en compte que els joves se senten molt atrets per aquest sector, és important que el català s'hi pugui fer un lloc per tal que els parlants més joves el trobin una llengua més atractiva i útil en tots els àmbits de la seva vida, i no només en l'educatiu.

A més, en aquest sector també hi relacionem els continguts audiovisuals, en què el català tampoc hi té un paper rellevant. L'enquesta mostra que més de la meitat de l'alumnat (60,5%) no veuria una pel·lícula/sèrie/documental en català, dels quals el 38,4% argumenta que no ho faria perquè està acostumat a fer-ho en castellà. Per tant, bona part dels joves que no consumirien contingut en català no ho fan perquè la manca de material en aquesta llengua els ha obligat a fer-ho en castellà i actualment no tenen l'hàbit de fer-ho en català, encara que per a alguns sigui la seva llengua inicial. De tota manera, els participants també donen altres motius pels quals no consumirien contingut en català, com ara que la seva llengua habitual no és el català (25%). D'altres argumenten que no ho farien perquè el doblatge en català sona estrany (17,3%), que podria tenir relació amb el poc costum de consumir contingut audiovisual en català, ja que si n'hi hagués més oferta probablement els seus consumidors hi estarien habituats i no els semblaria estrany. També, el 9,3% diu que prefereix veure el contingut en versió original, que la majoria de vegades no és en català. Finalment, un 3,9% dels participants afirmen que tenen altres motius per respondre "no": alguns diuen que "tant els fa" i d'altres que no els agrada el català. Els percentatges, doncs, demostren que és el poc costum de consumir contingut audiovisual en català el factor que condiona més els adolescents de no fer-ho quan en tenen l'opció.

Seguidament, quant al canvi de llengua, bona part de l'alumnat del Quercus fa un ús bilingüe del català i el castellà en situacions de confluència entre les dues llengües (en una mateixa conversa, per exemple), en què escullen la que ha utilitzat la persona que se'ls adreça per comunicar-se, en general. La meitat de l'alumnat que canvia de llengua (50-54%), ja sigui de català a castellà o a l'inrevés, afirma que ho fa perquè pot canviar sense problemes, i una altra part (32% aproximadament) argumenta que canviant de llengua se sent més còmode. Hi ha molt pocs participants que declarin que canvien perquè consideren una falta de respecte no fer-ho (11-15%) i pràcticament ningú (1%) afirma que canviaria per la creença que l'altra persona no l'entendrà o s'enfadarà. Per tant, a bona part de l'alumnat li és indiferent utilitzar una llengua o una altra mentre es puguin comunicar, perquè, tal com apareix a Melià (2003), perceben la realitat lingüística d'una manera molt diferent a les generacions de les acaballes

del franquisme i han crescut en un entorn multilingüe. Així, generalment, els alumnes no canvien de llengua per por a faltar el respecte o per la sensació que l'altre no l'entendrà, i encara menys per por d'una reacció violenta de l'altra persona. Ho fan, simplement, perquè troben normal la confluència de llengües i si poden adaptar-s'hi i canviar de llengua, ho fan.

Cal remarcar l'esment a Síndic (2022) que a l'adolescència els joves catalanoparlants (42%) tenen més tendència a canviar de llengua (hibridació lingüística) que no pas els castellanoparlants (20%). Si fem la comparació de les llengües inicials dels participants i les que utilitzen a l'aula, podem confirmar aquesta tendència. D'una banda, sabem que el 30,2% de l'alumnat és catalanoparlant, però per comunicar-se entre companys a l'aula, només el 4,7% manté el català com a llengua de comunicació. Per tant, el 25,5% restant canvia de llengua al centre educatiu. D'altra banda hi ha el 30,2% de l'alumnat castellanoparlant, en què el 22,1% manté el castellà per comunicar-se amb els amics a l'aula, que significa que només el 8,1% opta per canviar de llengua al centre educatiu i, per tant, parlar en català. Així mateix, si comparem les llengües inicials amb les que s'utilitzen per comunicar-se amb els professors a l'aula, obtenim que el 37,2% ho fa només en català. En aquest cas deduïm que el 30,2% d'alumnat catalanoparlant fa servir la seva llengua inicial per comunicar-se amb els professors i s'hi afegeix un 7% d'alumnat no catalanoparlant. La resta de l'alumnat opta per utilitzar més català que castellà (36%), més castellà que català (11,6%), tant català com castellà (9,3%) o només castellà (5,8%). Així doncs, podem inferir que hi ha més alumnes catalanoparlants que deixen de parlar la seva llengua inicial i canvien de llengua, que no pas els castellanoparlants, que opten més per canviar de llengua de tant en tant o no canviar-la, tal com apareixia a l'estudi del Síndic de Greuges (Síndic, 2022). Les dades obtingudes a l'enquesta, doncs, també són semblants a les tendències apuntades a Síndic (2022).

També, cal reflexionar sobre l'actitud de l'alumnat del Quercus pel que fa a la llengua catalana i la matèria de català. A través de l'enquesta i la resposta a les preguntes de recerca s'ha pogut concloure que l'alumnat té una actitud força positiva i, per tant, favorable cap al català, en què la majoria està "molt d'acord" o "d'acord" que els agrada com sona el català, que el català és una llengua útil i que se senten còmodes parlant-lo. Ara bé, quan són preguntats per la matèria, hi ha un 30% de l'alumnat (aproximadament) que no està ni d'acord ni en desacord que els agrada la matèria de català, que pensen que els coneixements que adquireixen a la matèria són útils i que treuen bones notes en aquesta matèria concreta. Aquestes dades ens demostren que l'alumnat té més bona predisposició cap a la llengua que

cap a la matèria en si. Així, sembla que estan menys motivats pels continguts de la matèria, en què alguns no estan ni d'acord ni en desacord que els coneixements que obtindran els seran útils en el futur. Podria haver-hi una vinculació entre la sensació d'aquests joves que la llengua catalana està disminuint i que, per tant, el que aprenguin d'aquesta llengua no els serà útil perquè no té un futur gaire prometedor, tal com apareixia a CSASE (2021), en què al 2021 es va concloure que el català havia perdut atractivitat entre els joves i que hi havia menys desig que aquesta llengua s'utilitzi més en el futur (35% el 2021; 54% el 2006).

Finalment, la pregunta final de l'enquesta ("Creus que a l'institut es parla més castellà que català? Què en penses?") va permetre que els participants donessin la seva opinió lliurement sobre la situació lingüística al centre. En aquest cas s'ha pogut concloure que cada participant té una visió diferent sobre aquesta situació. Predominen les opinions que al centre s'hi parla més castellà que català, fet que ens demostra la veracitat de les dades obtingudes a l'enquesta. De tota manera, també hi ha qui opina que és al revés (que al centre s'hi parla més català que castellà), o que fins i tot s'hi parlen les dues llengües per igual. Aquests casos també poden ser possibles, ja que segons el grup-classe la situació lingüística pot ser diferent i que les percepcions de cada alumne, per tant, siguin diferents. Per últim, també hi ha els qui reconeixen que al centre es parla més castellà, sobretot quan els alumnes es comuniquen entre ells, però que la comunicació amb els professors és majoritàriament en català. Això, de nou, ens reafirma l'impacte "subtil" del model de conjunció lingüística als centres educatius.

CONCLUSIONS

Encara que els resultats de l'enquesta a l'institut Quercus no reflecteixin una situació crítica del català i que, per tant, els indicis de disminució d'aquesta llengua siguin més modestos, es pot demostrar que els estudiants de tercer d'ESO d'aquest centre segueixen les mateixes tendències que la resta de joves de Catalunya.

Així, s'ha observat que els estudiants es relacionen entre ells majoritàriament en castellà, ja sigui dins o fora de l'aula, encara que aquesta no sigui la seva llengua inicial. Quan s'adrecen als professors, bona part de l'alumnat ho fa en català, encara que alguns també el combinen amb el castellà. Aquestes informacions ens permeten afirmar que la llengua vehicular al centre no és només el català, sinó també el castellà. Bona part de l'alumnat de tercer d'ESO del Quercus fa un ús bilingüe de les dues llengües, ja que més de la meitat afirma que canviaria de llengua (català o castellà) en funció de la que hagi utilitzat la persona que se

li dirigeix. Aquest bilingüisme, però, esdevé asimètric en força àmbits de comunicació entre alumnes (relacionar-se amb els amics dins de l'aula), en detriment de la llengua catalana.

Pel que fa a les xarxes socials, Internet i continguts audiovisuals, més de la meitat de l'alumnat afirma que utilitza només el castellà. Les dades demostren que cal destinar més esforços i recursos a aquest sector perquè la llengua catalana hi tingui un lloc estable. Aquest fet és important per tal que el català pugui ser percebut com una llengua apta en tots els sectors i pugui atreure nous parlants. Destinar-hi recursos implicaria que el català pogués esdevenir una llengua forta, amb una oferta audiovisual àmplia i atractiva per als seus parlants i, potser així, els joves l'utilitzarien més.

Quant a l'actitud cap a la llengua, la majoria de l'alumnat té una actitud favorable cap al català i això fa suposar que hauria d'estar motivat a aprendre la llengua. Ara bé, de cara al futur s'haurien d'estudiar quins són els motius pels quals l'alumnat no se sent prou motivat pels continguts de la matèria de català, ja que això en el futur pot desembocar en una mala actitud cap a aquesta matèria i, conseqüentment, a un nombre més alt d'alumnat que no aprèn ni utilitza la llengua catalana perquè no troba que la matèria sigui interessant.

Les causes que, a través de l'enquesta, s'ha considerat que podrien condicionar els usos lingüístics dels estudiants de tercer d'ESO del Quercus són, per ordre d'incidència: la llengua de relació social fora de l'àmbit familiar i del centre escolar, la llengua que s'utilitza majoritàriament al centre escolar (entorn), la llengua familiar, la manca de referents a les xarxes socials i mitjans audiovisuals i, finalment, la manca de consciència lingüística.

Per últim, doncs, malgrat que la situació al Quercus no és crítica, cal estar atents als avenços dels usos lingüístics dels joves, ja sigui en aquest centre o en d'altres per tal de garantir tant el domini del català com el castellà al final de l'Educació Secundària Obligatòria.

La llengua catalana, actualment, necessita que els seus parlants la respectem i valorem en tots els àmbits de la nostra vida i que, al mateix temps, siguem capaços de transmetre-la a la resta de persones i generacions que venen.

BIBLIOGRAFIA

Belmar, G. (2019). Les xarxes virtuals i el català: actituds, usos i el paper de les comunitats virtuals com a refugis d'ús. *Révue d'Études Catalanes*, 5, 26-39. Raco.cat. <https://raco.cat/index.php/REC/article/view/376016>

Bretxa, V., Comajoan-Colomé, Ll., Vila, F. X. (2017). *Les veus del professorat: L'ensenyament i la gestió de les llengües a secundària* (1a ed.). Horsori.

Castell, X., Melià, J., del Mar Vanrell, M. (2021). Usos lingüístics i consum cultural en català dels joves de les Illes Balears: tres fonts de dades en relació. *Treballs de sociolingüística catalana*, 31. 165-190. DOI: 10.2436/20.2504.01.184

Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu [CSASE]. (2021). *Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO a Catalunya 2006-2013-2021*. Generalitat de Catalunya. Recuperat de <http://csda.gencat.cat/web/.content/home/arees-actuacio/publicacions/informes-avaluacio/29-informes.pdf>

Direcció General de Política Lingüística [DGPL]. (2021). *Informe de política lingüística 2019*. Generalitat de Catalunya. Recuperat de https://llengua.gencat.cat/ca/direccio_general_politica_linguistica/informe_de_politica_linguistica/

Galindo, M., i Vila, F.X (2009). Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d'ensenyament. *Revista de sociolingüística*, 1, 2-16. Dialnet. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3112423>

Institut d'Estadística de Barcelona [IDESCAT]. (2022). *Sant Joan de Vilatorrada (Bages)*. Generalitat de Catalunya. <https://www.idescat.cat/emex/?id=082188>

Mangiron, C. (2016). *L'ús del català en l'àmbit dels videojocs*. Raco.cat. <https://doi.org/10.2436/20.2504.01.106>

Melià, J. (2003). Ús social de la llengua catalana entre els joves. Dins Sánchez, J. i Florit, E. (Coord.), *La llengua i els joves: el futur de la llengua catalana*. (1a ed., p. 67-74). Comissions Obreres de les Illes Balears: Servei Lingüístic. També disponible en línia a: <https://castillayleon.ccoo.es/5f0a67bc48b27ef83ca1b60b36c3a864000061.pdf>

Síndic de Greuges. (2022). *Drets i usos lingüístics dels infants i adolescents de Catalunya: l'escola com a garant de la igualtat d'oportunitats*. Síndic de Greuges de Catalunya. Recuperat de <https://tinyurl.com/2p9dhzp9>

ANNEXOS

ANNEX 1. ENQUESTA

HÀBITS LINGÜÍSTICS I ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES

Hola! Em dic Meritxell Berenguer i estic cursant el Màster en Formació de Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat de la Universitat de Vic.

M'agradaria que m'ajudessis amb el meu Treball de Fi de Màster responent aquesta enquesta. És totalment anònima. No hi ha respostes correctes ni incorrectes: només vull saber la teva opinió. De tota manera, ets lliure de participar-hi o no i pots abandonar l'enquesta en qualsevol moment.

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

1. Quina edat tens?
  - 14 anys
  - 15 anys
  - 16 anys
  - Més de 16 anys

2. Gènere
  - Masculí
  - Femení
  - No-binari
  - Prefereixo no dir-ho

3. On vas néixer?
  - Catalunya
  - Fora de Catalunya, però dins d'Espanya
  - Fora d'Espanya

4. On vius?
  - Sant Joan de Vilatorrada
  - Aguilar de Segarra
  - Fonollosa
  - Rajadell
  - Fals
  - Canet de Fals
  - Manresa
  - Altres

Usos lingüístics: en aquesta secció et demanaré quina llengua utilitzes en diferents contextos de la teva vida. Escull una opció per cada pregunta segons els teus hàbits. Recorda que no hi ha respostes correctes i incorrectes!

5. Quina llengua vas parlar primer a casa quan eres petit/a?
  - Només català
  - Només castellà
  - Més català que castellà
  - Més castellà que català
  - Català i castellà per igual
  - Només o sobretot una altra llengua

6. Quina llengua parles habitualment a casa?
  - Només català
  - Només castellà
  - Més català que castellà
  - Més castellà que català
  - Català i castellà per igual
  - Només o sobretot una altra llengua

7. Quina llengua parles habitualment amb els amics fora de l'institut?
  - Només català
  - Només castellà
  - Més català que castellà
  - Més castellà que català
  - Català i castellà per igual
  - Només o sobretot una altra llengua

8. Quina llengua parles habitualment amb els amics quan ets a classe a l'institut?
  - Només català
  - Només castellà
  - Més català que castellà
  - Més castellà que català
  - Català i castellà per igual
  - Només o sobretot una altra llengua

9. Amb quina llengua t'adreces als professors de l'institut dins de l'aula?
  - Només català
  - Només castellà
  - Més català que castellà
  - Més castellà que català
  - Català i castellà per igual
  - Només o sobretot una altra llengua

10. Quina llengua utilitzes majoritàriament en les següents aplicacions? Marca l'opció adient en cada cas segons els teus hàbits.

	Català	Castellà	Més català que castellà	Més castellà que català	Català i castellà per igual	Altres llengües	No l'utilitzo
Whatsapp							
Instagram							
TikTok							
YouTube							

11. Si tens l'opció de veure una pel·lícula/sèrie/documental en català, ho fas en català?

- Sí
- No

12. Si has respost que no a la pregunta anterior, per què?

- Perquè no és la llengua que parlo habitualment
- Perquè el doblatge en català sona estrany
- Perquè estic acostumat/da a veure els continguts audiovisuals en castellà
- Perquè prefereixo veure-ho en versió original
- Altres

Posa't en situació: en aquesta secció t'hauràs d'imaginar la situació que et plantejo i respondre com actaries en cada cas. De nou, no hi ha respostes correctes ni incorrectes!

13. En una situació en què hi ha tres persones conversant en català i una altra intervé en castellà, en quina llengua li contestaries a aquesta persona?

- En català
- En castellà

14. Si en la pregunta anterior has respost la segona opció ("en castellà"), per què creus que actaries així?

- Perquè és una falta de respecte parlar-li en una llengua diferent
- Perquè en català no m'entendrà
- Perquè crec que s'enfadarà si no li parlo en castellà
- Perquè em sento més còmode així
- Perquè puc canviar de llengua sense problemes
- Altres

15. En una situació en què hi ha tres persones conversant en castellà i una altra intervé en català, en quina llengua li contestaries a aquesta persona?

- En català
- En castellà

16. Si en la pregunta anterior has respost la segona opció (“en castellà”), per què creus que actuaries així?

- Perquè és una falta de respecte parlar-li en una llengua diferent
- Perquè en català no m’entendrà
- Perquè crec que s’enfadarà si no li parlo en castellà
- Perquè em sento més còmode així
- Perquè puc canviar de llengua sense problemes
- Altres

Actituds lingüístiques: ja arribem al final! En aquesta secció et presentaré un seguit d’afirmacions i m’agradaria que em diguessis si hi estàs d’acord o no.

17. Digues en quin grau estàs d’acord o en desacord amb aquestes afirmacions:

	Molt d’acord	D’acord	Ni d’acord ni en desacord	En desacord	Molt en desacord
M’agrada com sona el català.					
Em sento còmode parlant en català.					
El català és una llengua útil.					
M’agrada la matèria de llengua i literatura catalanes.					
Trobo útils els coneixements que adquirim a la matèria de llengua i literatura catalanes.					
Trec bones notes a la matèria de llengua i literatura catalanes.					

Què en penses?: aquesta pregunta és opcional. M’agradaria que, si hi tens res a dir, em donessis la teva opinió.

18. Creus que a l’institut es parla més castellà que català? Què en penses?